

Стратегія підприємства як складова його економічної безпеки, має передбачати завоювання лідируючих позицій, зокрема, по витратам, головним чином способом їх мінімізації на всіх етапах формування вартості продукту (товару, послуги). Підприємницькі структури, що дотримуються даної стратегії, завжди намагаються позбутися від додаткових споживчих властивостей продукту (товару, послуги) і зосереджуються виключно на його основному призначенні. Перевага, яку здобуває фірма (підприємницька структура) за наслідком використання даної стратегії, зорієнтованої на скорочення витрат – це здатність пропонувати продукт (товар, послугу) за значно нижчими ніж у конкурентів цінами, забезпечуючи при цьому собі бажаний рівень прибутковості для забезпечення достатнього рівня власної економічної безпеки.

Зазначена стратегія, а саме, стабілізаційна стратегія економічної безпеки підприємства (стратегія, що направлена на управління витратами) – є однією з найбільш вживаних.

Сам процес управління економічною безпекою полягає у розробці і реалізації стратегії безпечного розвитку підприємства. Тож, вдало сформована стратегія дозволить підприємницьким структурам вигідно використовувати свої ресурси (фінансові, матеріально-технічні, трудові і т.п.), що є запорукою успіху їх діяльності, економічної безпеки.

Стратегія безпечного розвитку підприємств має включати:

- політику удосконалення матеріально-технічного забезпечення підприємства;
- впровадження інноваційних технологій, інструментів протидії, попередження, зниження негативного впливу факторів небезпек і загроз зовнішнього і внутрішнього характеру.

Отже, найважливішим завданням стратегічного управління в сфері економічної безпеки є ефективна реалізація прийнятої стратегії.

1. Діденко Є.О. Управління економічною безпекою підприємства на основі формування стратегії його безпечного розвитку. [Електронний ресурс]: Режим доступу: [https://knutd.edu.ua/publications/pdf/Ukrainian editions/Didenko2015052213.pdf](https://knutd.edu.ua/publications/pdf/Ukrainian%20editions/Didenko2015052213.pdf)

2. Портер М. Стратегія конкуренції. Методика аналізу галузей і діяльності конкурентів. К.: Основи, 2011. 389 с.

3. Зубок М. І. Економічна безпека суб'єктів підприємництва: навчальний посібник. Київ : Знання, 2017. 226 с.

Наталя Верхоглядова,
професор кафедри
аналітичної економіки та менеджменту
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор економічних наук, професор

Надія Фісуненко,
доцент кафедри
аналітичної економіки та менеджменту
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат економічних наук

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

Сьогодні питанням забезпечення безпеки підприємницької діяльності приділяється чимало уваги, адже стан захищеності при здійсненні такої діяльності є життєво важливою умовою будь-якого господарюючого суб'єкта незалежно від форми його власності.

Вітчизняні науковці В. Ф. Грищенко, І. В. Грищенко, в своїх дослідженнях стверджують, що «безпека підприємницької діяльності є базисом, фундаментальною основою забезпечення національної безпеки. Забезпечення безпеки підприємницької діяльності може сприяти зниженню рівня соціально-економічної нерівності та напруженості у суспільстві, яка нею викликана, підвищенню рівня зайнятості і кваліфікації робочої сили, підвищенню

рівня розвитку науки, техніки і технологій, розвитку інфраструктури, підвищенню рівня соціально-економічного розвитку країни в цілому» [1].

Науковці Т. Г. Васильців та С. С. Гринкевич стверджують, що «економічна безпека підприємництва є станом захищеності економічних інтересів суб'єктів цього сектору під час процесів взаємодії з державою, іншими суб'єктами господарської діяльності (у т. ч. неформального сектору), елементами інституціонального середовища та при створенні суспільних благ і послуг. Економічними інтересами є права, активи, матеріальні та нематеріальні ресурси, що використовуються у різних сферах господарювання, які суб'єкти підприємництва під час або внаслідок взаємодії з державними структурами, суб'єктами зовнішнього середовища та іншими економічними агентами можуть втратити та зазнати через це збитків або фінансових витрат, істотного погіршення фінансово-економічного стану і результатів фінансово-господарської діяльності» [2, с. 25].

В свою чергу Ю.І. Крегул, Р.О. Банк наголошують на тому, що «принципами забезпечення безпеки підприємницької діяльності можна охарактеризувати як базові положення та ідеї, зумовлені чітко встановленою метою. Вони стосуються забезпечення безпеки підприємницької діяльності щодо можливості формування безпечного середовища для суб'єктів підприємницької діяльності, визначають організаційні засади побудови системи забезпечення безпеки підприємництва з адміністративно-правової точки зору, умови її життєдіяльності, правові, етично-моральні та психологічні норми органів державної влади та їх посадових осіб під час реалізації ними владних повноважень» [3, 37].

Отже, враховуючи дослідження науковців можна стверджувати, що забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємництва створює особливе середовище для захищеності інтересів всіх її суб'єктів при виробництві суспільних благ та сприяє розвитку соціально-економічних систем.

Досліджуючи питання інтенсивного розвитку цифрової економіки, з дослідженням наслідків її впливу на підприємницьку діяльність суб'єктів господарювання є досить актуальними не лише для науковців, а й практиків.

Як стверджує в своїх дослідженнях І. Андрющенко, «процес діджиталізації на підприємстві має складатися з стратегії, діджиталізації маркетингу і автоматизації операційних процесів» [4]. Автор також наголошує на тому, що «діджиталізація операційних процесів передбачає: оцифровку документообігу; встановлення системи планування ресурсів підприємства; IoT (Internet of things) у виробництві; діджиталізацію управління складом, логістики, фінансової системи, управління персоналом, тендерних закупівель» [4].

Садчикова І. В. розглядає особливості сучасної цифрової економіки, які полягають у розвитку сфери НДДКР, технологічному процесі і ресурсозбереженні; широкому застосуванню інформаційно-комунікативних технологій у бізнесі; автоматизації бізнес-процесів; збільшенні обсягів інформації і широке її оброблення та передавання. При цьому, автор також звертає увагу, на концепціях фінансово-економічної безпеки цифрової економіки: розробка захисту засобів захисту інформації; доступ до інформації мають обмежено коло користувачів; використання ІТ-технологій у всіх ланках господарських процесів; використання аутсорсінгу та аутстафінгу; використання електронного цифрового підпису» [5, с. 224-226].

О.В. Хомів, А.В. Сибірний стверджують, що «діджиталізація є досить вигідною як для підприємств та підприємницької діяльності загалом, для підприємства це означає, що: усі підрозділи та окремі виконавці на підприємстві будуть належним чином скоординовані, оскільки зможуть миттєво отримувати завдання від керівництва та матимуть доступ до даних підприємства різного типу; певну інформацію можна робити більш або менш конфіденційною, доступною для ширшого чи вужчого кола осіб, що дозволить своєчасно виявляти і попереджувати потенційні, реальні небезпеки і загрози від власного персоналу та попередити витік інформації назовні. Для підприємницької діяльності з'являється можливість безперервного функціонування комплексної системи забезпечення економічної безпеки; високий рівень захисту від шахрайських дій та скорочення операційних витрат; посилення екологічної політики на підприємстві, оскільки оцифровка даних зменшує кількість паперової документації» [5].

Отже, сучасний розвиток ринкової економіки поступово переходить до цифрового етапу свого розвитку. Діджиталізація стає невід'ємною частиною функціонування соціально-економічних систем. А отже, фінансово-економічна безпека підприємницької діяльності при побудові стратегії її забезпечення вимагає враховувати виклики діджиталізації, тобто

виникає необхідність приділення уваги розробці необхідного програмного забезпечення, використання інформаційних систем, засобів захисту інформації та ін., що забезпечить довготривалу на безперебійну роботу всіх суб'єктів господарювання. Позитивні наслідки діджиталізації підприємницької діяльності мають безліч переваг, що полегшують досягнення цілей та зміцнюють їх економічну безпеку, але на жаль є і негативні наслідки, такі як шахрайські дії, конкурентна розвідка, кібератаки на підприємствах.

Отже, забезпечення ефективної системи фінансово-економічної безпеки підприємницької діяльності неможливо без врахування загроз інформаційної безпеки, створення досконалої правової культури захисту інформаційних даних та підтримки держави.

1. В. Ф. Грищенко, І. В. Грищенко, О. А. Самофалова. Безпека підприємницької діяльності як складова національної безпеки держави. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/12_2015/5.pdf

2. Vasyltsiv, T., Grynkevych, S. ECONOMICS AND MANAGEMENT OF NATIONAL ECONOMY. *Economic Annals-XXI* (2015).3-4(1), 24-27.

3. Ю.І. Кругул, Р.О. Банк. Безпека підприємницької діяльності в Україні: адміністративно-правовий аспект : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 240 с.

4. І. Андрущенко. Як правильно почати діджиталізувати свій бізнес. URL: Режим доступу: <https://nv.ua/ukr/techno/technoblogs/jak-pravilno-pochati-didzitalizirovat-svij-biznesbloh-irini-andrjushchenko-2475642.html#>

5. Садчикова І. В. Евристичні можливості інформаційної економіки в забезпеченні конкурентоспроможності України в світовому економічному просторі. *Актуальні проблеми формування та розвитку інформаційної економіки в Україні*: колективна монографія. Чернігів: Видавець Брагинець О. В., 2017. С. 217–233

6. О.В. Хомів, А.В. Сибірний. Аналіз впливу внутрішніх загроз на економічну безпеку торговельних підприємств. *Вісник Донецького національного університету*. Серія В. Економіка і право. 2015. – № 11. С. 404-408.

Ірина Кононова,
професор кафедри
аналітичної економіки та менеджменту
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор економічних наук, доцент

Олександр Сидоров,
доцент кафедри
аналітичної економіки та менеджменту
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат економічних наук

ОСНОВНІ СКЛАДОВІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Наразі серед теоретиків та практиків велика увага приділяється дослідженню питань забезпечення економічної безпеки на різних рівнях: макро-, мезо-, мікрорівні. Це і зрозуміло, оскільки високий рівень динамізму і непередбачуваності в сучасному суспільстві генерують нові види загроз, які національна безпека взагалі, і економічна безпека зокрема, мають розпізнати та розробити відповідні заходи щодо їх усунення чи мінімізації. Вважаємо, що для структурування таких задач, важливим є виділення основних складових економічної безпеки, що потребують першочергової уваги на сучасному етапі.

Під економічною безпекою, як правило, розуміється такий стан економіки, при якому забезпечується досить високе і стійке економічне зростання; ефективне задоволення економічних потреб; контроль держави за рухом і використанням національних ресурсів; захист економічних інтересів країни на національному і міжнародному рівнях [1]. В. Шлемко та І. Бінко розуміють економічну безпеку як «стан національної економіки, який дозволяє зберегти стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз і здатний задовольнити потреби особи, сім'ї, суспільства, держави» [2]. Г. Пастернак-Таранушенко зазначає, що «економічна без-